

Adatok a Balaton-felvidék bogár (Coleoptera) faunájához

A Bakony Coleoptera-faunájának tanulmányozásával 1962 óta foglalkozom. E tanulmányban a Balaton-felvidékre vonatkozó 1962—1966. évi gyűjtéseim anyagának adatait kívánom közzétenni. A Balaton-felvidék elhatárolásánál a BULLA-féle (1962) tág értelemben vett Bakonyhegység természetföldrajzi tájbeosztását tekintetem irányadónak, ami egyben a Bakony-kutatás területi alapját is képezi. Mint résztáj jól elkülöníthető: geológiai felépítése sajátos, bár nem egyszerű, növényzetére pedig ráüti bélyegét a szubmediterrán jelleg.

Coleopterológiai kutatottsága feltűnően egyetlen. Míg a Tihanyi-félsziget az ország egyik legalaposabban kutatott területe (SZÉKESSY 1943), addig más tájairól alig, vagy egyáltalán nem rendelkezünk adatokkal.

Gyűjtéseimet kisebb mértékben a Tihanyi-félszigeten, nagyobb részt az attól kelet és északkeletre elterülő területeken folytattam (1. ábra). A Tihanyi-félszigeten a Cyprián-forrás környékén, az Aszófői-öbölben, az Apáti- és a Csúcshegyen, a Külső- és a Belső-tó környékén gyűjtöttem. Káptalanfüred és Balatonalmádi tágabb környékén: a Balaton-parton, Köcsi-tó és környékén (Káptalanfüred), a környező hegyek *Cotino-Quercetum* társulásaiban, és az itt nagyon jellemző *Quercetum petraeae-cerris* társulásokban végeztem gyűjtéseket. Balatonfüred és Hidegkút közötti hegyekben, Balatonarács felett a Tamáshegyen, a rendkívül érdekes Koloska-völgyben, kissé északabbra pedig Nemesvámos és Veszprémfajsz határában főként *Quercetum petraeae-*

cerris és *Orno-Quercetum* társulásokban gyűjtöttem.

A gyűjtőmódszerek közül egyelést, fűhálózást gyep- és cserjeszintben egyaránt, kőforgatást, rostálást és vízihálózást alkalmaztam. Az etilén-glikolos talajcsapdázást kísérleti jelleggel Káptalanfüreden próbáltam ki először 1963-ban, majd 1964-ben Tihanyban.

Kizárólag azokat a fajokat sorolom fel, amelyeket magam gyűjtöttem. *Helykímélés miatt a lelőhelyadatokat rövidítve közlöm*: B = Balaton, Ba = Balatonalmádi, Be = Tihany: Belső-tó, Bf = Balatonfüred, Br = Balatonarács, K = Balatonfüred: Koloskavölgy, Kf = Káptalanfüred, Kt = Káptalanfüred: Köcsi-tó, Kü = Tihany: Külső-tó, N = Nemesvámos, T = Tihanyi-félsziget, Vf = Veszprémfajsz, Füh = fűhálózás. A fajnevek után csak a legrövidebben utaltam a gyűjtési módra, vagy az élőhelyre. Ahol a példányszámot nem tüntettem fel, azt a fajt csak 1 példányban gyűjtöttem.

A felsorolásban 425 faj, illetve fajváltozat szerepel. Rendszerezésük és a nomenklatura tekintetében WINKLER (1924—1932) munkáját vettem alapul, és azon csak a feltétlen indokolt esetekben változtattam.

Köszönetet kell mondanom a gyűjtések technikai lebonyolításához nyújtott értékes segítségért dr. KARVALY ELEMÉRnek, a Veszprém Megyei Közegészség- és Járványügyi Állomás igazgató főorvosának, KECSKEMÉTI ISTVÁNNak ugyanezen intézmény parazitológusának, dr. PAPP JENŐnek, a Bakonyi Múzeum munkatársának pedig az értékes baráti tanácsokért a tanulmány megszerkesztését illetően.

A Balaton-felvidéken gyűjtött bogárfajok felsorolása

Enumeratio Coleopterorum

Carabidae

Carabus coriaceus L. — Talajcsapda. T: 1964. V—VII., 5 + 7 db.

C. convexus F. — Talajcsapda. T: 1964. VII—VIII., 9 db.

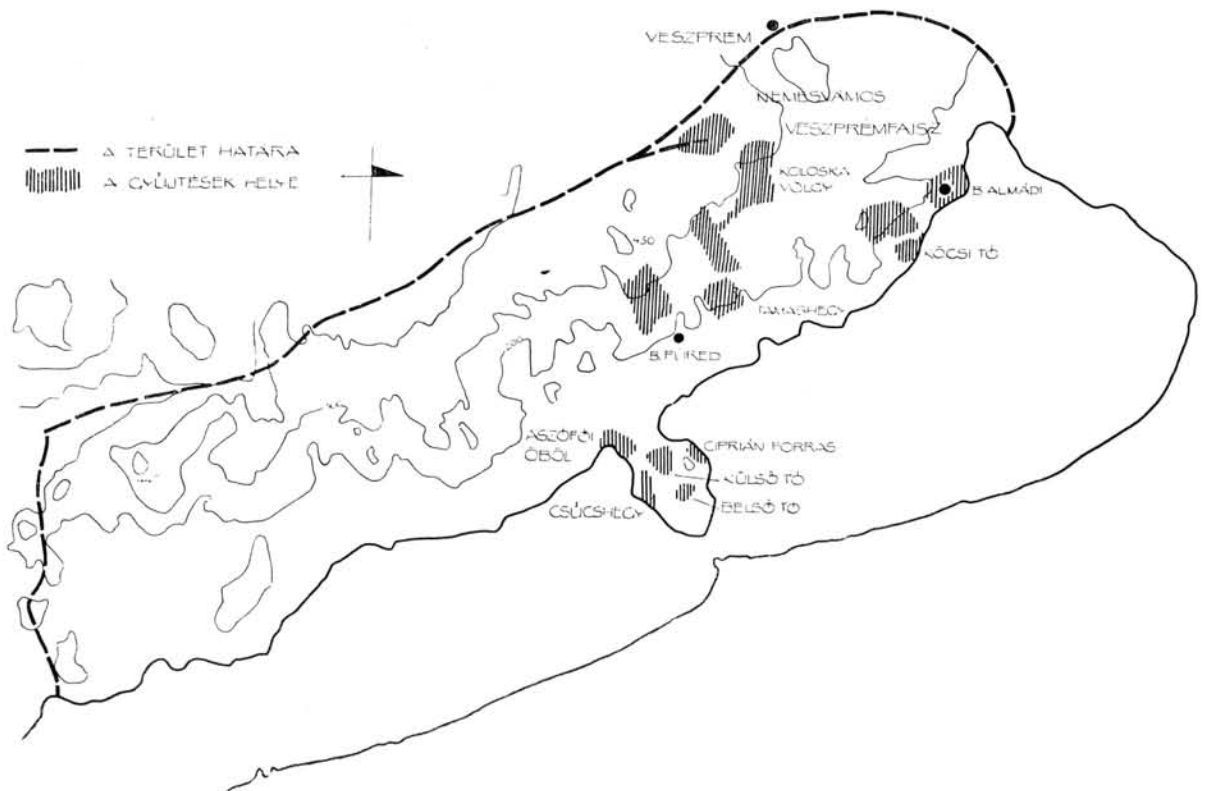
C. cancellatus ILLIG. — Kő alól. Vf: 1965. VII. 12.

Leistus rufomarginatus DUFT. — Talajcsapda. T: 1964. V—VI., 4 db.

Notiophilus rufipes CURT. — Fűvek közül. Kf: 1965. IX. 14., 1966. IV. 10.

Elaphrus riparius L. — Nedves tóparti talajról. Kf (Kt): 1963. VI. 17., 1963. VII. 17. 4 + 3 db.

Dyschirius aeneus DEJ. — Nedves tóparti talajról. Kf (Kt): 1963. VI. 17.

1. A Balaton-felvidék átnézeti térképe, a lelőhelyek feltűntetésével (az ábrát a szerző nyomán Papp Imréné rajzolta)

1. General map of the Balaton-Highland with the indication of the localities

1. Übersichtskarte des Balaton-Hochlands mit den Fundorten

1. Обзорная карта Балатонской горной местности с обозначением местонахождений

Bembidion lampros HBST. — Az összes Bembidion-fajt nedves vízparti talajról, nádtörmelék közül egyelvé gyűjtöttem. Ba: 1963. VI. 17. 5 db.

B. properans STEPH. — T: 1964. V. 3. Kf: 1963. IV. 15. 2 db.

B. dentellum THNB. — T: 1965. IV. 16.

B. semipunctatum DON. — Ba: 1963. VI. 17. 2 db; T: 1965. IV. 16.

B. varium OL. — Ba: 1963. VI. 17. 11 db. — Kf: 1963. VI. 17. 10 db; 1964. VII. 4. 2 db.

B. assimile GYLL. — Kf: 1964. IV. 4.

B. minimum F. — Kf: 1964. VII. 4. 2 db.

B. tenellum ER. — T: 1964. V. 3. 2 db. — Kf: 1964. VII. 4. 1 db.

B. quadriguttatum OL. — Kf: 1964. VII. 5. 3 db.

B. articulatum GYLL. — T: 1962. VII. 21., 1963. V. 3., 1964. IV. 2. 2 db.

B. octomaculatum GOEZE. — T: 1964. V. 3. Kf: 1963. VI. 17. 2 db; 1964. VIII. 4.

B. inoptatum SCHAUM. — T: 1964. IV. 2.

Tachys bistriatus DUFT. — Nádtörmelékből. T: 1964. IV. 3. 2 db.

Trechus quadristriatus SCHRK. — Avarból. Kf: 1965. IX. 14.

Chlaenius spoliatus ROSSI. — Talajcsapda. Kf: 1963. X. 7.

Ch. festivus F. — Talajcsapda. Kf: 1963. X. 7—Nedves tóparti talajról. Kf: 1965. IV. 18. 2 db.

Ch. vestitus PAYK. — Nádtörmelék alól. T: 1962. VII. 21. 2 db; 1964. V. 2.

Harpalus azureus F. — Utakon. K: 1963. VII. 20. Kf: 1964. VII. 21. 2 db.

H. cribricollis DEJ. — Száraz talajról. Kf: 1965. IV. 13.

H. calceatus DUFT. — Kő alól. T: 1965. IV. 16. 2 db; N: 1963. VI. 14.

H. rufipes DE GEER. — Utakon. T: 1965. IV. 16. 2 db. — Kf: 1965. IX. 14. 3 db.

H. aeneus F. — Utakon. T: 1965. IV. 16. 4 db. — Kf: 1965. IV. 13. 14 db.

H. aeneus ab. *limbopunctatus* FUSS. — B: 1962. VIII. 14.

H. distinguendus DUFT. — Száraz talaj, utakon. Kf: 1965. IV. 13. 4 db. — T: 1965. IV. 16. 16 db.

H. cupreus DEJ. — Kő alól. Kf: 1965. IV. 13. 2 db.

H. smaragdinus DUFT. — Kő alól. T: 1965. IV. 16. 3 db. — Vf: 1965. VII. 12. 2 db.

H. serripes QUENS. — Fűcsomók alól. F: 1965. IV. 16. 2 db.
H. atratus LATR. — Talajcsapda. T: 1964. VII. 6. 27 db. — Kő alól: 1964. V. 4.
H. pygmaeus DEJ. — Kő alól. Kf: 1965. IV. 13. 6 db.
H. latus L. — Kő alól. T: 1965. IV. 16.
H. rubripes DUFT. — Talajcsapda. Kf: 1963. VI. 4.
H. honestus DUFT. — Kő alól. Kf: 1966. IV. 10. 2 db.
H. tardus PANZ. — Fűcsomók alól. Kf: 1963. IV. 15. T: 1962. VII. 2., 1964. V. 3., 1965. IV. 16. Talajcsapda. T: 1964. VII. 6.
H. anxius DUFT. — Kő alól. T: 1964. V. 3. 1 db. — Kf: 1963. VII. 6.
H. frölichii STRM. — Fűcsomók alól. T: 1964. V. 3.
H. picipennis DUFT. — Rögök alól. T: 1965. IV. 16.
Parophonus maculicornis DUFT. — Kő alól. T: 1965. IV. 16.
Stenolophus teutonius SCHRK. — Nádtörmelék-ből. T: 1965. IV. 16. 2 db.
Bradycellus harpalinus DEJ. — Nádtörmelék-ből. T: 1964. IV. 2.
Anisodactylus binotatus F. — Nádtörmelék-ből. Kf: 1965. IV. 13.
Amara aenea DEG. — Utakon. Kt: 1963. IV. 15. 7 db; 1965. V. 13.
A. consularis DUFT. — Törmelék-ből. T: 1964. IV. 2. 2 db; 1965. VI. 16.
A. tibialis PAYK. — Vízparton. Kt: 1963. IV. 15. 3 db.
Zabrus tenebrioides GOEZE. — Füh. Kf: 1964. VII. 4. 2 db.
Pterostichus punctulatus SCHALB. — Vízparton. Kf (Kt): 1965. IV. 13.
P. cupreus ab. *affinis* STURM. — Vízparton. Kf: 1965. IV. 13.
P. vernalis PZ. — Vízparton. — Kf: 1964. IV. 4. 2 db.
P. cursor DEJ. — Vízparton. T: 1964. IV. 2. Kf: 1965. IV. 13.
P. inaequalis MRSH. — Kő alól. Kf: 1965. IV. 13.
P. oblongopunctatus F. — Talajcsapda. T: 1964. VI. 5.
P. minor GYLL. — Kő alól. Kf: 1964. IV. 4.
P. diligens STURM. — Kő alól. Kf: 1964. IX. 4.
P. melas CREUTZ. — Kő alól. Kf: 1964. VII. 4. Bf: 1966. VII. 10.
Abax ater VILLERS. — Talajcsapda. T: 1964. VI. 5. 18 db.
Platyderus rufus DUFT. — Kő alól. Kf: 1964. IV. 4.
Calathus fuscipes GOEZE. — Talajcsapda. Kf: 1963. VII. 6. 2 db. — Kő alól. Kf: 1965. IV. 13.
C. melanocephalus L. — Fűgyökerek közül. T: 1965. IV. 16.
Sphodrus leucophthalmus L. Pince. Veszprém 1965. VII. 15.
Agonum marginatum L. — Vízparton. Kf: 1963. VI. 17. 2 db.
A. viridicupreum GOEZ. — Vízparton. Kf: 1965. IX. 14.
A. atratum DUFT. — Növ. törmelék-ből. T: 1964. IV. 2.
A. lugens DUFT. — Nádtörmelék-ből. Kf: 1964. VII. 4.

Platynus assimilis PAYK. — Kéreg alól. T: 1965. IV. 16.
P. dorsalis PONT. — Rögök alól. T: 1965. IV. 16.
Lebia cyanocephala L. — Kő alól. Kf: 1965. IV. 13.
Metabletus pallipes DEJ. — Avarból. 1966. IV. 10.
Microlestes fissuralis REIT. — Talajcsapda. 1963. IV. 15.
Cymindis axillaris F. — Talajcsapda. Kf: 1963. X. 7. Kő alól. Kf: 1965. IX. 14. 5 db.
Odacantha melanura L. — Nádról. Ba: 1963. IV. 15.
Brachynus crepitans L. — Rögök alól. T: 1965. IV. 16. 4 db.

Haliplidae

Haliplus ruficollis DEG. — Balaton-parti kiöntés-ből. Ba: 1963. V. 15. 4 db.

Dytiscidae

Noterus crassicornis MÜLL. — T (Be): 1964. V. 8. 12 db; 1965. IV. 16. 18 db.
N. clavicornis DEG. — T (Be): 1964. V. 8., 1965. IV. 16. 4 db. — Kf (Köcsi tó): 1964. IV. 4. 3 db.
Laccophilus hyalinus DEG. — Kf (Kt): 1964. IV. 4.
L. minutus L. — Kf (Kt): 1963. X. 20., IV. 17., 1964. IV. 4. 6 db. — T (Kü): 1964. V. 8., 1965. IV. 15. 2 db. — (Bt) 1965. IX. 14. 2 db.
L. variegatus STURM. — T: 1964. V. 8., Ba: 1963. VI. 15.
Hyphidrus ovatus L. — T (Kü): 1964. V. 8. 3 db; 1965. IV. 16.
Bidessus geminus F. — Kf (Kt): 1965. IX. 14.
B. nasutus SHP. — T (Kü): 1965. IV. 16., Kf (Köcsi tó): 1964. IV. 4. 2 db.
B. unistriatus ILL. — T (Kü): 1965. IV. 16. 2 db.; Kf (Kt): 1964. IV. 4. 5 db.
Coelambus impressopunctatus SCHAL. — Kf(Kt): 1964. IV. 4. 2 db. — T (Be): 1964. V. 8. 3 db.
C. parallelogrammus AHR. — Kf (Kt): 1964. IV. 4. 2 db. — T (Kü): 1965. IV. 16. 6 db. — T (Be): 1965. IV. 16. 3 db.
Hygrotus inaequalis F. — T (Be): 1964. V. 8. 3 db; 1965. IV. 16. 6 db. — Ba: 1963. VI. 15. 8 db.
Hydroporus planus F. — T: 1965. IV. 15. — Kf (Kt): 1963. IV. 15., 1964. IV. 4. 3 db; 1965. IV. 13. 6 db.
Copelatus ruficollis SCHALL. — Kf (Kt): 1965. IV. 13. 3 db; 1965. VII.
Agabus bipustalatus L. — Ba: 1963. VI. 15.
A. paludosus F. — Ba: 1963. VI. 17.
A. guttatus PAYK. — Ba: 1963. VI. 17. 3 db.
Eriglenus undulatus SCHRK. — T (Kü): 1965. IV. 15. — Ba: 1963. IV. 17., 1963. VI. 15.
E. labiatus BRAHM. — T (Kü): 1965. IV. 15.
Rhantus pulverosus STEPH. — T (Kü): 1965. IV. 15. Kf (Kt): 1964. IV. 4.
R. bistriatus BERGSTR. — Kf (Kt): 1964. IV. 4. 2 db; 1965. IV. 13. Ba: 1963. IV. 15.
R. notatus F. — Ba: 1963. IV. 17.
Colymbetes fuscus L. — Vizesgödörből. Kf: 1964. IV. 4. 3 db.
Hydaticus transversalis PONT. — Vizesgödörből. Kf: 1965. IV. 13.

Acilius sulcatus L. — Vizesgödöréből. — Kf: 1965. IV. 18. 4 db; 1964. IV. 4. 7 db.
Cybisiter lateralimarginalis DEG. — B.-parti kiöntésből. Ba: 1963. IV. 17.

Gyrinidae

Gyrinus substriatus STEPH. — Vizesgödöréből. Kf: 1964. IV. 4. 3 db.

Hydrophilidae

Helophorus brevipalpis BED. — Kf (Kt): 1965. IV. 13. 5 db. — Ba: 1963. VI. 15.
H. aquaticus L. — Kf (Kt): 1965. IV. 13. 3 db. — T (Kü): 1965. IV. 16.
H. granularis L. — Kf (Kt): 1964. IV. 4. 3 db.
Limnoxenus niger ZSCHACH. — Kf (Kt): 1964. VII. 4., 1965. IV. 13. 7 db. — T (Kü): 1965. V. 15.
Laccobius minutus L. — B.-parti kiöntésből. Ba: 1963. VI. 17.
Enochrus fuscipennis THOMS. — T (Kü): 1964. IV. 2.
E. bicolor F. — T (Kü): 1964. IV. 2. 3 db. — Ba: 1963. VI. 15.
E. quadripunctatus HBST. — T (Kü): 1964. IV. 2.
E. minutus F. — T (Kü): 1964. IV. 2. Kf (Kt): 1964. IV. 4., 1965. IV. 13. 2 db.
E. coarctatus GREDL. — T (Kü): 1964. IV. 2. Kf (Kt): 1965. IV. 13. 2 db.
Helochares griseus F. — T (Kü): 1964. IV. 2.
Anacaena limbata F. — T (Kü): 1966. IV. 8. 10 db.
Cymbiodita marginella F. — T (Kü): 1964. IV. 2. 2 db.
Hidrophilus caraboides L. — Kf (Kt): 1965. IV. 18.
Hydrous piceus L. — Kiöntésből. Ba: 1963. VI. 15. 2 db.
Limnebius papposus MULS. — Kf (Kt): 1964. IV. 4.
Berosus spinosus STEV. — T (Be): 1964. IV. 2.
B. signaticollis CHARP. — T (Be): 1964. IV. 2. Kf (Kt): 1964. IV. 4. 17 db.
B. luridus L. — T (Kü): 1964. V. 3. Kf (Kt): 1965. IV. 13. 2 db.

Silphidae

Necrophorus fossor ER. — Gombából. Kf: 1964. VIII. 6.
Xylodrepa quadripunctata SCHREB. — Avarból. Kf: 1966. IV. 8.
Silpha carinata HBST. — Avarból. Kf: 1964. VI. 4.
S. obscura L. — T: 1965. IV. 16. 4 db.

Lioididae

Amphicyllis globus F. — Avarból. Kf: 1962. VII. 20.

Scaphidiidae

Scaphidium 4-maculatum OL. — Avarból. Kf: 1966. IV. 8. 3 db.

Staphylinidae

Oxytelus sculpturatus GRAV. — Vízpart. Ba: 1963. VI. 15.

O. nitidulus GRAV. — Vízpart. Ba: 1963. VI. 15.
Platystethus cornutus GRAV. — Vízpart. Kf: 1964. VIII. 6. Ba: 1963. VI. 17.
Xantholinus linearis OL. — Avarból. Kf: 1966. IV. 10. 4 db.
Philonthus fuscipennis MANNH. — Kó alól. Kf: xxxx IV. 14.
P. quisquiliarius GYLL. — Növ. törmelékéből. Kf: 1963. VII. 17. 4 db.
P. concinnus GRAV. — Növ. törmelékéből. T: 1965. IV. 16. 5 db.
Staphylinus olens MÜLL. — Talajcsapda. T: 1964. VI. 5. 12 db.
S. mus BRULLÉ. — Talajcsapda. Kf: 1963. X. 7. 6 db. Kó alól. Kf: 1965. IX. 14. 32 db.
Quedius ventralis ARAG. — T: 1965. IV. 16.
Q. lateralis GRAV. — Avarból. Kf: 1966. IV. 8. 2 db.
Tachnius rufipes DEG. — Korhadékából. N: 1963. VI. 14.

Pselaphidae

Reichenbachia impressa PANZ. — Avarból. Kf: 1964. IV. 4.

Histeridae

Platysoma frontale PAYK. — Kéreg alól. Vf: 1964. VIII. 17.
Hister quadrimaculatus L. — Talajcsapda. T: 1964. VI. 5.
H. sepulchralis ER. — Avarból. Kf: 1966. IV. 10.
H. stercorarius HOFFM. — Rögök alól. T: 1965. IV. 16.
H. purpurascens HBST. — Növ. törmelékéből. T: 1965. IV. 16.
H. carbonarius ILLIG. — Növ. törmelékéből. Ba: 1963. VI. 17.
Hetaerius ferrugineus OLIV. — Kó alól, hangyák társaságában. Kf: 1966. IV. 10. 2 db.

Cantharidae

Cantharis fusca L. — Talajcsapda. T: 1964. VI. 5.
Rhagonycha lignosa MÜLL. — Fű N: 1963. VI. 14. Kf (talajcsapda): 1963. VII. 6.
R. lutea MÜLL. — Füh. K: 1962. VII. 20.
R. fulva SCOP. — Füh. Kf: 1963. VI. 17. 20 db.
Malchinus demissus KIESW. — Fühálózva. Kf: 1962. VII. 20.
Malthinus flaveolus PAYK. — Kűh. Kf: 1962. VI. 9. K: 1962. VII. 20.
M. fasciatus OL. — Füh. K: 1962. VII. 20.

Malachidae

Charopus concolor F. — Füh. Ba: 1933. VII. 17.
Axinotarsus marginalis LAP. — Füh. Kf: 1962. VI. 9. K: 1962. VII. 20.
Malachius ambiguus PEYR. — Füh. Ba: 1963. VI. 15. 5 db. — N: 1963. VI. 14.
M. vulneratus AB. — Füh. Ba: 1963. VI. 15.
M. bipustulatus L. — Füh. N: 1963. VI. 14. 3 db.
M. viridis F. — Füh. Br: 1962. VII. 17. 2 db. — K: 1962. VII. 20.
M. geniculatus GERM. — Ba: 1963. VI. 15.

Dasytidae

- Dasytes aerosus* KIESW. — Füh. N: 1963. VI. 14.
D. flavipes OL. — Füh. N: 1963. VI. 14. 4 db. — K: 1962. VII. 20. 2 db. — Kf: 1962. VI. 9.
D. plumbaeus MÜLL. — Füh. N: 1963. VI. 14. 5 db. — K: 1962. VII. 20. 4 db.
Danacaea nigritarsis KÜST. — Virágokról. Br: 1962. VII. 17.
D. serbica KIESW. — Virágokról. Br: 1962. VII. 17. Ba: 1963. VI. 13. K: 1962. VII. 20. 2 db.

Cleridae

- Thanasimus formicarius* L. — Fatuskóról. K: 1962. VII. 20.
Pseudoclerops mutillarius F. — Farakásról. K: 1962. VII. 20. 2 db.
Trichodes favarius ILLIG. — Füh. T: 1962. VII. 21.

Elateridae

- Lacon murinus* L. — Talajcsapda. Kf: 1963. VI. 5.
Elater sanguinolentus SCHRK. — Növ. törmelék-ből N: 1963. VI. 14.
Melanotus brunripes GERM. — Füh. K: 1963. VII. 20.
M. crassicollis ERICHS. — Füh. Kf: 1962. VI. 9.
Limonium pilosus LESKE. — Füh. Kf: 1962. VI. 9.
L. parvulus PANZ. — Füh. Kf. — 1962. VI. 9. Br: 1962. VII. 17.

Buprestidae

- Melanophila cyanea* F. — Erdei fenyőről. Kf: 1963. VI. 17. 2 db.
Anthaxia nitidula L. — Virágokról. Kf: 1962. VI. 9. 2 db.
A. fulgurans SCHRK. — Virágokról. Kf: 1962. VI. 9.
A. hungarica SCOP. — Füh. N: 1963. VI. 14.
Cylindromorphus filum GYLL. — Füh. N: 1963. VI. 14. 3 db.
C. subuliformis MANN. — Füh. N: 1963. VI. 14. Kf: 1962. VI. 9.

Helodidae

- Cyphon variabilis* THUNBG. — Vízparti növényekről. T: 1962. VII. 21.
Scirtes hemisphaericus L. — Füh. Ba: 1963. VI. 15. 4 db.

Heteroceridae

- Heterocerus fenestratus* THUNBG. — B.-parti iszapból. Ba: 1963. VI. 15. 15 db.

Dermestidae

- Dermestes undulatus* BRAHM. — Kf: 1964. VII. 4. 3 db.
Anthrenus pimpinellae F. — Füh. Kf: 1963. VII. 17.

Byrrhidae

- Morychus aeneus* F. — Talajról. Kf: 1965. IV. 13.

Nitidulidae

- Meligethes aeneus* F. — Füh. Ba: 1963. VI. 15. 4 db.

- M. viridescens* F. — Füh. T: 1962. VII. 21. 2 db.
M. symphyti HEER. — Füh. T: 1962. VII. 21. 2 db.

Erotylidae

- Triplax rufipes* F. — Kéreg alól. Kf: 1962. VI. 9. 12 db.

Phalacridae

- Olibrus flavicornis* STRM. — Füh. Br: 1962. VII. 17. 5 db.

Colydiidae

- Ditoma crenata* F. — Kéreg alól. N: 1963. VI. 14.
Cerylon histerooides F. — Kéreg alól. T: 1962. VII. 21. 2 db.

Coccinellidae

A család csaknem valamennyi fajtát fűhálózza gyűjtöttem.

- Coccidula scutellata* HBST. — Füh. Ba: 1963. VI. 15.

- Scimnus frontalis* F. — Füh. N: 1963. VI. 14. K: 1962. VII. 20.

- S. auritus* THUNBG. — Füh. Kf: 1962. VI. 9.
S. apetzi MULS. — Füh. N: 1963. VI. 14.
S. rubromaculatus GOEZE. — Kf: 1962. VI. 9.
Hyperaspis campestris HBST. — K: 1962. VII. 20.
Hippodamia 13-punctata L. — Kf: 1962. VI. 9.
Adonia variegata GOEZE. — Kf: 1965. IV. 18. 2 db.

- Tytthaspis 16-punctata* L. — Kf: 1962. VI. 9. (avarból).

- Adalia bipunctata* L. — Kf: 1963. VI. 17. 17 db.
A. bipunctata ab. *6-pustulata* L. — T: 1962. VII. 21.

- A. 10-punctata* L. — Kf: 1962. VI. 9., 1963. VI. 17.
A. 10-p. ab. *bimaculata* PONT. — Kf: 1962. VI. 9.
A. 10-p. ab. *8-punctata* MÜLL. — Kf: 1962. VI. 9.

- A. 10-p.* ab. *10-pustulata* L. — Kf: 1962. VI. 9. 2 db; 1965. IX. 14. 3 db.

- Coccinella 7-punctata* L. — Kf, K, Bf, N. áprilistól szeptemberig mindig közönséges.

- Coccinula 14-pustulata* L. — Br: 1962. VII. 16.
Kf: 1962. VI. 9., 1964. IV. 4. T; 1962. VII. 21.

- Harmonia 4-punctata* PONT. — Br: 1962. VII. 19. 10 db.

- Halysia 16-guttata* L. — Kf: 1962. VII. 20. 2 db.
Thea 22-punctata L. — Kf: 1965. IV. 18. 5 db. Avarból.

- Propylea 14-punctata* L. — T: 1962. VII. 21.
Paramysia oblongoguttata L. — Br: 1963. VII. 19. Erdei fenyőről (Tamáshegy).

- Chilocorus bipustulatus* L. — K: 1962. VII. 20.
Exochomus 4-pustulatus L. — K: 1962. VII. 20.
E. 4-p. ab. *floralis* MTSCH. — K: 1962. VII. 20. Kf: 1962. VI. 9. 2 db.

Bostrychidae

- Bostrychus capucinus* L. — Farakásról. N: 1963. VI. 14.

Ptinidae

- Ptinus fur* L. — Növ. törmelék-ből. Kf: 1965. IV. 30.

Oedemeridae

- Chrysanthia viridissima* L. — Füh. K: 1962. VII. 20.
Oedemera flavipes F. — Füh. Kf: 1962. IV. 9. Br: 1962. VII. 19.
Oe. podagrariae L. — Füh. Kf: 1963. VII. 13. Br: 1962. VII. 16.
Oe. femorata SCOP. — Füh. Br: 1962. VII. 16.
Oe. lurida MRS. — Füh. K: 1962. VII. 20. Br: 1962. VII. 17. N: 1963. VI. 14.

Anthicidae

- Anthicus floralis* F. — Növényi törmelékből. T. 1964. IV. 2.
A. antherinus L. — Növényi törmelékből. T: 1965. IV. 16.

Meloidae

- Alosimus syriacus* ssp. *austriacus* SCHRK. — N: 1963. VI. 14.
Lytta vesicatoria L. — N: 1963. VI. 14. 11 db.
Meloe violaceus MRS. — Kf: 1964. IV. 4. 2 db.

Mordellidae

- Mordella aculeata* L. — Füh. K: 1962. VII. 20. Br: 1962. VII. 17. 2 db. — Vf: 1964. VIII. 17.
Mordellistena humeralis ab. *fulvescens* SCHILS. — Füh.: 1962. VII. 20. 7 db. — Vf: 1964. VIII. 17. 5 db.
M. brevicauda BOH. — Füh. Br: 1962. VII. 17.
M. stenidea MULS. — Br: 1962. VII. 17. Kf: 1965. IX. 14.

Alleculidae

- Gonodera luperus* HBST. — Cserjékről: 1962. VI. 9. 5 db.
Isomira antennata PANZ. — Laza kéreg alól. Kf: 1962. VI. 9. 2 db.
Podonta nigrita F. — Virágokról. Kf: 1962. VI. 9. 10 db., 1963. VI. 17. 7 db.
Omophlus rugosicollis BRULLÉ. — Talajcsapda. Kf: 1963. VII. 5. 2 db.

Tenebrionidae

- Gnaptor spinimanus* PALL. — Száraz fű közül, talajról. Br: 1962. VII. 17. Kf: 1962. VI. 9.
Pedinus femoralis L. — Talajról. T: 1964. IV. 16. 12 db.
Gonocephalum pusillum F. — Talajról. T: 1964. IV. 16.
Opatrum sabulosum L. — Talajról. T: 1964. IV. 16. Kf: 1964. IV. 4. 5 db.
Crypticus quisquilius L. — Talajról. Vf: 1964. VIII. 17. 2 db.
Scaphidema metallica F. — Avarból. Kf: 1964. IX. 14.
Platydemia violacea F. — Kéreg alól. Br: 1964. VII. 17. 4 db.
Enoplopus velikensis PILL et MITT. — Kő alól. Kf: 1964. VII. 4. 2 db., 1965. VIII. 14. 10 db. — Vf: 1964. VIII. 17. 2 db. — Bf: 1966. VII. 10.
Cylindronotus aeneus SCOP. — Kéreg alól. N: 1963. VI. 14.

Lucanidae

- Lucanus cervus* L. — Vf: 1965. VII. 12. 20 db. (elpusztult példányok).
Dorcus parollepipipedus L. — Tölgytuskókból. Vf: 1965. VII. 12. 3 db.

Scarabaeidae

- Geotrupes stercorosus* SCRIBA. — Trágyából. N: 1963. VI. 14. 5 db.
G. vernalis L. — Gombából. Kf: 1963. VI. 17. 2 db.
Aphodius granarius L. — Trágyából. T: 1964. IV. 2. 8 db.
A. luridus F. — Trágyából. Kf: 1964. IV. 15. 6 db.
A. sticticus PANZ. — Trágyából. Kf: 1962. IV. 9. 2 db. — T: 1964. IV. 2.
A. prodromus BRAHM. — Trágyából. Kf: 1964. IV. 4. 5 db.
A. sphacelatus PANZ. — Trágyából. Kf: 1963. IV. 15.
A. distinctus MÜLL. — Trágyából. Kf: 1963. IV. 15. 7 db.
Pleurophorus caesus CREUTZ. — Avarból. 1965. IV. 16.
Copris lunaris L. — Talajról. Vf: 1962. VII. 12.
Onthophagus ruficapillus BRULLÉ. — Trágyából. Kf: 1963. IV. 15. T: 1965. VI. 16.

Melolonthidae

- Amphimallon solstitialis* L. — Talajcsapda. Kf: 1963. VII. 6. — Kő alól. 1964. VII. 4.
Melolontha melolontha L. — Tölgyfáról. Kf: 1964. V. 3. Tömegesen.
Anisoplia austriaca HBST. — Búzáról. N: 1963. VI. 14. 2 db.
A. segetum. HBST. — Fűhálózza. N: 1963. VI. 14. 5 db.
Oryctes nasicornis holdhausi MINCK. — Tölgytuskókból. Vf: 1965. VII. 12. 30 db.
Cetonia aurata aurata L. — N: 1963. VI. 14. Tömegesen. T: 1964. V. 3. Tömegesen.
Potosia affinis ANDERSCH. — Tölgytuskókból. Vf: 1965. VII. 12. 2 db.

Cerambycidae

- Frionus coriarius* L. — Kf: 1963. VI. 17.
Criocephalus rusticus L. — Fatörmelékből. T: 1962. VII. 14. Br: 1962. VII. 16.
Cerambyx cerdo L. — Aszófő. 1964. VII. 3.
C. Scopoli FÜSSL. — Tölgyfáról. Bf: 1966. VII. 10.
Grammoptera ruficornis F. — Füh. Kf: 1962. VII. 4. 3 db.
Alosterna tabacicolor DEG. — Füh. N: 1963. VI. 14.
Judolia erratica SCHÖNH. — Virágokról. N: 1963.
Strangalia bifasciata MÜLL. — Füh. N: 1963. VI. 14. 8 db.
S. melanura L. — Füh. N: 1963. VI. 14. 12 db.
S. nigra L. — Virágokról. Vf: 1965. VII. 12.
Clytus rhamnii GERM. — Virágokról. K: 1962. VII. 20.
Clytanthus figuratus SCOP. — Füh. N: 1963. VI. 14.
Exocentrus adpersus MULS. — Farakásról. K: 1962. VII. 20.

- Agapanthia violacea* F. — Füh. Kf: 1962. VI. 9. 2 db.
A. cardui L. — Fühálózva. N: 1963. VI. 14. 4 db.
Saperda punctata L. — Talajcsapda. T: 1964. VI. 5. 2 db.
Oberea erythrocephala SCHRANK. — Füh. Kf: 1962. VI. 9.

Chrysomelidae

- Plateumaris affinis* KUNZE. — Nádról. Ba: 1963. VI. 17.
Lema melanopus L. — Füh. K: 1962. VII. 20.
Orsodacne cerasi L. — Füh. Ba: 1963. VI. 17. Kf: 1965. IV. 13.
Labidostomis longimana L. — Fúzról. N: 1963. VI. 14. T: 1962. VII. 21.
L. humeralis SCHNEID. — Fúzról. N: 1963. VI. 14.
L. tridentata L. — Fúzról. N: 1963. VI. 14.
Lachnaea 6-punctata SCOP. — Füh. Kf: 1965. IV. 18.
Clytra laeviuscula RATZBG. — Fúzról. K: 1962. VII. 20. Kf: 1963. VII. 17. 20 db.
C. appendicina LAC. — Tölgyről. N: 1963. VI. 14. Kf: 1962. VI. 9.
Antipa macropus ILLIG. — Füh. Bf: 1966. VII. 10.
Cyaniris aurita L. — Füh. Kf: 1962. VI. 9. 2 db.
C. affinis ILL. — Füh. N: 1963. VI. 14.
C. xanthaspis GERM. — Füh. Kf: 1962. VI. 9. Ba: 1963. VI. 15.
Chilotoma musciformis GOEZE. — Füh. N: 1963. VI. 14.
Pachybrachis tessellatus OL. — Fúzról. Kf: 1961. VII. 4. 2 db.
Cryptocephalus cordiger L. — Füh. N: 1963. VI. 14.
C. sericeus L. — Virágokról. K: 1962. VII. 20. N: 1963. VI. 14. 10 db.
C. aureolus ssp. *illyricus* FRANZ. — Füh. K: 1962. VII. 20. 3 db.
C. hypochoeridis L. — Füh. K: 1962. VII. 20.
C. violaceus LAICH. — Füh. Kf: 1962. VI. 9. 3 db. — Br: 1962. VII. 17.
C. virens SUFFR. — Füh. Kf: 1962. VI. 9.
C. nitidus L. — Füh. Kf: 1962. VI. 9. 2 db.
C. flavipes F. — Füh. K: 1962. VII. 20.
C. imperialis LAICH. — Füh. N: 1963. VI. 14.
C. bipunctatus L. — Füh. K: 1962. VII. 20. N: 1963. VI. 14.
C. bilineatus L. — Vízparti növényekről. Ba: 1963. VI. 17.
C. otacosmus L. — Füh. N: 1963. VI. 14.
C. connexus OL. — Füh. Br: 1962. VII. 17.
Entomoscelis sacra L. — Kf: 1964. VII. 4. 5 db.
Leptinotarsa decemlinata SAY. — A burgonyán és vízparti növényeken, valamennyi gyűjtőutamon tömegesen találtam.
Chrysomela didymata SCRIBA. — Füh. N: 1963. VI. 14.
Ch. cuprina DUFT. — Füh. N: 1963. VI. 14. 2 db.
Ch. polita L. — Vízparti növényekről. Kf: 1965. IV. 18. 5 db.
Ch. staphylea L. — Vízparti növényekről. Kf: 1965. IV. 18. 2 db.
Ch. graminis L. — Füh. Vf: 1965. VII. 12. 2 db.
Dlochrysa fastuosa SCOP. — Lamiumról. N: 1963. VI. 14. 30 db.
Gastroidea polygoni L. — Kf: 1962. VI. 9. 5 db.

- Plagioderia versicolor* LAICH. — Fúzról. Kf: 1962. VI. 9. T: 1965. IV. 16. 10 db.
Melasoma populi L. — Nyárfákról. — Ba: 1963. VI. 17. 20 db. — Kf: 1965. IV. 18. 27 db.
Prasocuris phellandrii L. — Vizi növényekről. T: 1964. V. 3. 2 db.
Galerucella tenella L. — Füh. T: 1964. V. 3.
G. lineola F. — Füh. Kf: 1962. VI. 6.
Galeruca tanacetii L. — Utakon. T: 1964. V. 3. 2 db.
Luperus circumfusus MRSR. — Füh. Kf: 1963. VII. 17. 3 db. K: 1962. VII. 20. 6 db.
L. xanthopoda SCHRANK. — Füh. Kf: 1962. VI. 9. N: 1963. VI. 14. 2 db. — K: 1962. VII. 20. 3 db.
Phyllotreta undulata KUTSCH. — Füh. Ba: 1963. VI. 17. 3 db.
Ph. vittula REDTB. — Füh. K: 1962. VII. 20.
Ph. cruciferde GOEZ. — Füh. Kf: 1962. VI. 9.
Aphthona lacertosa ROSENH. — Füh. N: 1963. VI. 14.
A. ovata FOU DR. — Füh. Kf: 1965. VI. 17. 3 db.
A. herbigrada CURT. — Füh. N: 1963. VI. 14.
A. euphorbiae SCHRANK. — Füh. 1962. VII. 20.
A. semicyanea ALL. — Füh. N: 1963. VI. 14.
A. lutescens GYLL. — Füh. Kf: 1962. VI. 0.
Chaetocnema obesa BOEILD. — Br: 1962. VII. 17.
Ch. tibialis ILL. — 1962. VII. 20.
Crepidodera transversa MRSR. — Füh. K: 1962. VII. 20. 3 db.
C. ferruginea SCOP. — Füh. K: 1962. VII. 20. 6 db.
Derocrepis rufipes L. — Füh. K: 1962. VII. 20. 4 db.
Chalcoides plutus LATR. — Fúzról. Kf: 1962. VI. 9.
Ch. aurata MRSR. — Fúzról. Kf: 1962. VI. 9. 5 db. — K: 1962. VII. 20. 2 db.
Hispa atra L. — Kf: 1963. IV. 15. 2 db.
Cassida viridis L. — Füh. Vf: 1965. VII. 12. 2 db.
Cassida nebulosa L. — Füh. Kf: 1964. IX. 14. 2 db.

Laridae

- Bruchus brachialis* FAHRS. — Füh. Kf: 1962. VI. 9.
B. viciae OL. — Füh. K: 1963. VII. 20.
Bruchidius cinerascens GYLL. — Füh. K: 1962. VII. 20.
B. pusillus GERM. — Ba: 1963. VI. 17.
Spermophagus sericeus GEOFFR. — Füh. Br: 1962. VII. 17.

Attelabidae

- Pselaphorhynchites tomentosus* GYLL. — Nyárfáról. N: 1963. VI. 14.
P. sericeus HBST. — Tölgyről. N: 1963. VI. 14.
Coenorhynchus germanicus HBST. — N: 1963. VI. 14.
Attelabus nitens SCOP. — Tölgyről. N: 1963. VI. 14. K: 1963. VII. 20.
Apoderus coryli L. — Mogyoróról. N: 1963. VI. 14.

Curculionidae

- Otiorrhynchus laevigatus* F. — Talajról. K: 1962. VII. 20. 2 db.
O. raucus F. — Talajról. Kf: 1963. VI. 5.
Phyllobius betulae F. — Füh. Kf: 1962. VI. 9.

Ph. longipilis BOH. — Füh. Kf: 1962. VI. 9. 2 db.
Ph. seladonius BRULLÉ. — Füh. Kf: 1962. VI. 9. 7 db.
Polydrosus viridicinctus GYLL. — Füh. K: 1962. VII. 20. Kf: 1962. VI. 9. N: 1963. VI. 14. 3 db.
P. picus F. — Füh. Kf: 1962. VI. 9.
P. thalassinus GYLL. — Füh. K: 1962. VII. 20. 5 db.
P. sericeus SCHALL. — Füh. N: 1963. VI. 14. K: 1962. VII. 20.
P. undatus F. — Talajcsapda. Kf: 1963. VII. 6. 2 db.
P. marginatus STEPH. — Cserjékről, fűh. Ba: 1963. VI. 13. 2 db. — N: 1963. VI. 14. 4 db. — Talajcsapda. Kf: 1963. VII. 6.
P. impar GOZIS. — Füh. K: 1962. VII. 20. N: 1963. VI. 14.
Sitona sulcifrons THUNBG. — Füh. K: 1963. VII. 20. N: 1962. VI. 14.
S. crinitus HBST. — Füh. T: 1962. VII. 21. — Talajcsapda. Kf: 1963. VI. 5.
S. lineatus L. — Füh. N: 1963. VI. 14. 2 db.
S. humeralis STEPH. — Füh. Ba: 1963. VI. 17. 5 db.
S. languida GYLL. — Füh. K: 1962. VII. 20.
Eusomus ovulum GERM. — Füh. N: 1963. VI. 14. 2 db.
Brachyderes incanus L. — Füh. Kf: 1964. VI. 15.
Thylacites pilosus F. — Talajról. Kf: 1963. IV. 15.
Larinus obtusus GYLL. — Füh. 1963. VI. 14.
L. planus F. — Füh. Ba: 1963. VI. 15.
Magdalis nitidipennis BOH. — Füh. Kf: 1962. VI. 9. 2 db.
M. rufa GERM. — Füh. K: 1962. VII. 20. Kf: 1962. VI. 9.
Mononychus punctum-album HBST. — Füh. Kf: 1962. VII. 7.
Coeliodes trifasciatus BACH. — Füh. N: 1963. VI. 14.
Cidnorrhinus 4-maculatus L. — Füh. K: 1963. VII. 20. 17 db.
Ceutorrhynchus symphyti BED. — Füh. Kf: 1962. VI. 9.
C. trisignatus GYLL. — Füh. K: 1962. VII. 20.
C. dubius BRIS. — Füh. N: 1963. VI. 14.
Baris timida ROSSI. — Füh. Kf: 1964. VII. 4. 2 db.
Limnobaris T-album L. — Füh. Kf: 1962. VI. 9.
Curculio glandium MRSH. — Füh. Kf: 1962. VI. 4. N: 1964. VI. 14. 2 db.
C. venosus GRAV. — Füh. N: 1964. VI. 14.
C. pyrrhoceras MRSH. — Füh. N: 1964. VI. 14.
Tychius 5-punctatus L. — Füh. Kf: 1962. VII. 9. N: 1963. VI. 14. 2 db.
T. tomentosus HBST. — Füh. N: 1963. VI. 14. 6 db.
Miccotrogus picrostris F. — Füh. N: 1963. VI. 14. 2 db.
M. cuprifer PANZ. — Füh. K: 1962. VII. 20.
Sibinia viscaria L. — Füh. N: 1963. VI. 14.
S. pellucens SCOP. — Füh. N: 1963. VI. 14.
S. fugax GERM. — Füh. N: 1963. VI. 14.
Gymnetron antirrhini PAYK. — Füh. Kf: 1962. VI. 9. N: 1963. VI. 14.
G. thapsicola GERM. — Füh. 1963. VI. 14.
Miarus campanulae L. — Füh. N: 1963. VI. 14. 3 db.

Cionus scrophulariae L. — Füh. N: 1963. VI. 14.
C. tuberculatus SCOP. — Füh. N: 1964. VI. 14.
C. hortulanus FOURCR. — Füh. N: 1963. VI. 14.
C. thapsi F. — Füh. N: 1963. VI. 14.
Rhynchaenus fagi L. — Füh. 1963. VI. 15.
Rh. populi F. — Füh. K: 1962. VII. 20. T: 1962. VII. 21.
Apion corniculatum GERM. — Füh. N: 1963. VI. 14.
A. aenum F. — Füh. K: 1962. VII. 20.
A. nigritarse KIRBY. — Füh. Kf: 1963. IV. 15.
A. aestivum GERM. — Füh. K: 1962. VII. 20. 5 db. T: 1963. VII. 21.
A. brevirostre HBST. — Füh. N: 1963. VI. 14. 6 db.

Scolytidae

Xyleborus monographus F. — Füh. K: 1962. VII. 20.
Platypus cylindricus F. — Tölgyfa tuskóról. N: 1963. VI. 14.

* * *

A felsorolt fajok közül állatföldrajzi viszonyaik miatt foglalkozni kell az alábbi fajokkal:

Harpalus honestus DUFT.

A Kárpát-medencéből KUTHY (1896): Budapest, Baán, Karancs, Pécs, Sátoraljaújhely, Szomotor, Barkó, Déva, Nagycsúr, Vallis Czód, Besenyő, Mons Szurul, Brassó, Szilágymogyorós, Segesvár és Mons Hargita lelőhelyekről közli. CSIKI (1905—1908, 1946) „faunaterületünkben elterjedt” megjegyzésen kívül lelőhelyadatot nem közöl. WACHSMANN (1907) a Bakonyból, SZÉKESY (1943) Tihanyból nem említi. LICHTNECKERT a Dunántúlon: Szekszárd, Zamárdi és Balatonendrédén gyűjtötte. Magam a Pilis-hegységben, Pomázról a Kőhegyre vezető egyik taposott földúton napsütéses időben találtam 1 példányát 1954. VI. 25-én. Káptalanfüreden, a Köcsi-tó környékén kő alatt 2 példányát gyűjtöttem 1966. IV. 10-én. Ezeket kívül csak Bulgáriában, a Pirin-hegységben gyűjtöttem 2 példányt 1965. VII. 25-én kövek körül.

Areáljaként REITTER—HEYDEN—WEISE (1906) és CSIKI (1905—1908) Dél- és Közép-Európát, míg WINKLER (1924—1932) és CSIKI (1946) az előbbieket és Szibériát jelöli meg.

Ezek alapján areálja igen nagy területre terjed ki, elterjedési jellege azonban egyáltalán nem egyértelmű. Figyelembe véve a kárpát-medencei, nagyobb részben szubmediterrán lelőhelyeit, továbbá azt, hogy az előbb megjelent szakmunkák Dél-Európát hangsúlyozzák és helyezik előtérbe, arra következtethetünk, hogy a faj elsődlegesen mediterrán, és csak másodlagosan vándorolt be közép- és kelet-európai területre. Talán ez ma-

gyarazza azt is, hogy faunaterületünkön elterjedt, de ugyanakkor ritkasága miatt csak mint színező elem jelentkezik. Káptalanfüredi előfordulása mindenesetre új és érdekes adatot jelent a Bakony és ezen belül a Balaton-felvidékre vonatkozóan.

Malachius vulneratus AB.

A történelmi Magyarország területéről KUTHY (1896) e faj előfordulását nem közölte, mert csak a *Fauna Regni Hungariae* megjelenése után írták le. REITTER—HEYDEN—WEISE (1906) Dobrudzsából említik. WINKLER (1924—1932) már „Germánia, Hungaria, Persia” elterjedési adatait közli. KASZAB (1955) a faj pontos leírása mellett areáljául Dél-Európát, Franciaországtól Perzsiáig jelöli meg. Faunaterületünkön, mint írja, „az Alföld vízenyős, szikes területein a tavakat szegélyező réteken helyenként közönséges”. Ugyanitt utal arra is, hogy a hazai szakirodalomban a *M. spinosus* ER. fajra vonatkozó alföldi adatok a *M. vulneratus* AB. fajra értendők, mivel az előbbi csak Erdélyben és a Bánságban fordul elő — bár bizonyító példányunk nincs. (Itt nyilván a KUTHY (1896) által közölt Brassó, Bázias, Herkulesfürdő lelőhelyekre utalt.)

A fajt Balatonalmádiban 1963. VI. 15-én a Balaton-parton vízparti növényzetről fűhálózva gyűjtöttem. A tápnövényt utólag megállapítani nem tudtam.

Az elterjedési adatok szerint kétségtelenül mediterrán faj. Faunaterületünkben csak a Pannonicum faunakörzetről rendelkezünk adatokkal. Balatonalmádi előfordulása azt jelenti, hogy eléri a Matricumot, de hogy ez észak felé az areál határát jelenti-e, csak további kutatásokkal dönthető el.

Malachius ambiguus PEYR.

A magyar coleopterológiai irodalomban első közlését a *Fauna Regni Hungariae*-ben találjuk, amelyben KUTHY (1896) ABEILLE nyomán (ABEILLE de PERRIN: *Catalogus Malachiidarum Europa et Circa*. Deutsche Entom. Zeitschr., 1885, p. 262) *M. geniculatus* var. *ambiguus* PEYR. néven „Hungária” lelőhellyel közli. Valószínű, hogy a régebbi *M. geniculatus* GERM.-ra vonatkozó adatok egy része erre az akkor még varietas, ma fajként nyilvántartott bogarunkra vonatkoztak.

KASZAB (1955) hazánkban az Alföld és a dombvidék sztyeppnövényzetű helyén elterjednek és gyakorinak minősíti. A tág értelemben vett Bakonyból előfordulását nem közölték. Magam Héviz: 1962. VI. 5. két példányt, Balatonalmádi: 1963. VI. 15-én öt példányt, Nemesvámos: 1963. VI. 14-én egy példányt gyűjtöttem fűhálózva, vízparti rétekről.

Elterjedését illetően REITTER—HEYDEN—WEISE (1906), WINKLER (1924—1932) és KASZAB (1955) munkái alapján kelet-mediterrán típusúnak tekinthetjük. Közép-Európa és Közép-Ázsia területeire messze benyomult. Valószínűleg euryök faj, amely nálunk a bevándorlást követően megtelepedett, sőt jelentősen elszaporodva ma már talán az alapfauna tagjaként kezelhető.

Enoplopus velikensis PILL. et MITTERP.

(*caraboides* PETAGNA; *dentipes* ROSSI)

KUTHY (1896) *Acanthopus caraboides* PETAGNA néven közli: Nagyvázsony, Hátszeg, Déva, Montes Kerczenses, Nagysink, Szászrégen, Bázias, Orsova, Berszászka, Herkulesfürdő, Rumunyst, Vrdnik, Raduc, Fiume és Carlopago lelőhelyekről. KASZAB (1957) szerint a Dunántúlon nagyon ritka (Keszthelyi-hegység, Balaton-felvidék, Somogyi-dombvidék), míg a Bánságban, Horvátországban „a Balkán-félsziget északi részében gyakori”. E tényeket figyelembevéve érthető örömmre szolgált, amikor 1964. VII. 4-én Káptalanfüred környékén *Quercetum petraeae-cerris* társulásban egy kő alatt megtaláltam. Jellemző habitusáról azonnal felismertem, elfogásakor halk, különös cirpelő hangot adott, és a Carabusokra emlékeztető illatot éreztem. Rövidesen még egy példányt találtam — ezt hangyák társaságában, láthatólag nem zavartatva egymástól. Több példány ekkor nem került elő. 1964. VIII. 14-én a Koloska-völgy és Veszprémfajsz között ismét 2 példányt találtam, *Quercetum petraeae-cerris* társulásban, vihartól letört ágdarabok mélyedéseiben meghúzódva. 1965. VIII. 14-én Káptalanfüreden kövek és mohapárnák alatt 10 példányt gyűjtöttem. 1966. VII. 10-én a Recsek-hegyről Balatonfüred felé a Kékkúti-völgytől nyugatra ismét *Quercetum petraeae-cerris* társulásban kő alatt egy példányt találtam. Ugyanebben az évben Papp Jenő közölte velem, hogy a Bakonyi Múzeum gyűjteményében is több példányt őriznek: Káptalanfüred: 1964. VII. 16, 2 db; 1965. V. 23, 1 db; VIII. 1—7, 3 db; X. 2 db; 1966. V., 1 db; VII. 2—18. 2 db, leg. NERUZSIL.

LOKSA (1966) nagy talajzoocönológiai munkájában közölte, hogy az etilén-glikolos talajcsapdázás során Balatonarács felett a Péter-hegyen *Crno-Quercetum* társulásban a fajt nagy példányszámban, a bokorerdő-foltokban pedig alacsony példányszámban gyűjtötte 1959 májustól novemberig. Ugyanakkor sem a Keszthelyi-hegységben (Apróhegy, Petőhegy), sem a Keleti-Bakonyban (Gaja-völgy) csaknem teljesen azonos körülmények között folytatott gyűjtése során — továbbá a Villányi- és a Mecsek-hegységből sem került elő.

A fentiek alapján kézenfekvőnek tűnnek a következő megállapítások.

E rendkívül érdekes délkelet-európai, mediterrán faj elterjedésének legészakibb határa a Balaton-felvidék, legfeljebb a Déli-Bakony — figyelembe véve a M. v. Hopffgarten-féle nagyvázsonyi adatot. A Balaton-felvidék keleti és északkeleti területein nem közönséges, de mindenesetre a gyakoribb *Tenebrionidae* fajokhoz sorolhatjuk. Ez nem zárja ki, hogy esetleg az alig kutatott Somogyi-dombvidéken talajzoológiai tömeggyűjtést alkalmazva, esetleg még gyakoribbnak fog bizonyulni. Stenök-stenotop fajnak tekinthetjük, amely a szubmediterrán *Quercetum*-társulásokhoz kötött. Az irodalom táplálékáról nem ír, valószínű azonban, hogy monophag. A hazai elterjedési adatokat szem előtt tartva feltehető, hogy a postglaciális időszakban délnyugati irányból a Mecsek-hegységet megkerülve húzódtott északra a mai areáljának határáig.

Saperda punctata L.

KUTHY (1896) Kalocsa, Nyitra, Janova, Herkulesfürdő és Eszék lelőhelyekről közli. CSIKI (1903—1905) is kizárólag ezeket említi. Nem találtam további adatot BOKOR (1927), KANABÉ (1929), KOVÁCSNÉ (1955), LICHTNECKERT, STILLER (1936), SZÉKESY (1943, 1953), WACHSMANN (1907) munkájában sem. CSIKI (1941) azonban Kőszegről említi.

1964 május 3—július 2. között 2 példány került a Tihanyi-félszigeten a Cyprián-forrás közelében elhelyezett etilén-glikolos talajcsapdámba. Sajnos az egyik példányt a csapdába nagyobb mennyiségben bekerült *Pomatias elegans* O. F. MÜLL. csigafaj teljesen tönkretette, de a másik kifogástalan állapotban megmaradt.

E szép és ritka cincér elterjedéséről Dél- és Közép-Európa megjelölést találjuk az irodalomban, tápnövényként a *Populus*- és *Ulmus*-fajokat

említik (CALWER). Tihanyi előfordulása a Bakonyra és ezen belül a Balaton-felvidékre új. Jelen országhatárainkon belül csak két 80—100 éves irodalmi adat [KUTHY (1896) kalocsa-i adata, valószínűleg SPEISER FERENC 1883. évi munkájából, míg a CSIKI (1941) féle Freh Alfonz 1893-ban a kőszegi bencés gimnázium lezárt lelőhelyéről származik] állt rendelkezésünkre.

Antipa macropus ILLIG.

KUTHY (1896) *Tituboea macropus* ILLIG. néven Budapest, Törökbálint, Dabas, Keczel, Ács, Felsőlő, Pécs, Kolozsvár, Nagycsúr, Ulma, Herkulesfürdő és Crkvenica lelőhelyekről közli. KASZAB (1962) szerint faunaterületünkön az alacsony hegy és dombvidék lakója, ahol a száraz déli lejtőkön található, míg az Alföldön sokkal ritkább, a pusztafüves, homokbuckás térségeken. Bakonyi előfordulására nem találunk utalást (WACHSMANN 1907, SZÉKESY 1943).

Alsónyirádon, Balatonfüred felett, a Kékkúti-völgy környékén 1966. VII. 10-én egy-egy példányt sikerült gyűjtenem. Mindkét esetben erősen xerotherm területen, fűhálóza. A balatonfüredi lelőhelyen kisebb foltokban *Dorycnium germanicum*-ot láttam a gyűjtés helyén, valószínűleg arról került a fűhálóba. Ez teljesen egybevág KASZAB (1962) tápnövényre vonatkozó megállapításával, amennyiben az *Anthyllis vulneraria*-t és a *Dorycnium germanicum*-ot jelöli meg. Az időadat szintén egybeesik saját megfigyeléssel, ugyanis a faj leírásánál június—augusztus hónapokat jelöli meg.

Mediterrán elterjedésű faj. REITTER—HEYDEN—WEISE (1906): Spanyol- és Oroszország, Ausztria, WINKLER (1924—1932): Spanyolország, Ausztria, Oroszország európai része, Perzsia, Szíria, KASZAB (1962): Dél-Európa, Szovjetunió európai felének déli része, Szíria, Irán területet közli a faj areáljának. Északi és keleti irányú benyomulása úgylátszik mindenütt bekövetkezett, ahol szubmediterrán xerotherm területek előfordulnak. Stenök-stenotop faj, ami thermophil, xerophil voltából következik — természetesen azt is figyelembe véve, hogy csaknem monophag. Ritkasága miatt színező elemnek kell tekintenünk.

Phyllobius longipilis BOH.

KUTHY (1896) *Ph. fulvipilis* DESBR. néven Kalocsa, Hajós és Herkulesfürdőről közli. ENDRÓDI (1960) saját és a Természettudományi Múzeum példányai alapján: Bátorliget, Budapest,

Kalocsa, Pallag, Budai-hegyek, Mecsek-hegység: Bányatelep, Misina, Nadap, Pécs, Siófok, Sukoró, Székesfehérvár, Zalavár, Pálháza, Ungvár, Németbogsán, Rescabánya, Djakovár, Vrđin és Zágráb lelőhelyekről említi. Káptalanfüreden 1962. VI. 9-én 2 példányát gyűjtöttem. Ezenkívül a Bakony és azon belül a Balaton-felvidék területéről nincs adatunk [WACHSMANN (1907), SZÉKESSY (1943), LICHTNECKERT].

Felmerül a lehetősége annak, hogy gyakoribb, mint a lelőhelyadatokból kitűnik, mert mint nehezen meghatározható fajt, talán más hasonló fajokkal tévesztették össze.

Areálja nem egészen tisztázott: REITTER—HEYDEN—WEISE (1906) Szicília, WINKLER (1924—1932) Itália, Albánia, míg ENDRÓDI (1960) Délkelet-Európa megjelöléseket alkalmazza. ENDRÓDI (1960) szerint ismeretlen tápnövényű, Magyarországon nem ritka faj.

Brachyderes incanus L.

REITTER—HEYDEN—WEISE (1906), WINKLER (1924—1932) és ENDRÓDI (1960) egybehangzó megállapítása szerint európai elterjedésű faj. A Kárpát-medencében előfordulásának nagy kiterjedése, de ugyanakkor ritkasága az a körülmény, amely faunisztikai szempontból érdekessé teszi. Lelőhelyadatai mindössze a következők: KUTHY (1896) Budapest, Sopron, Zánka, Pécs,

Trencsén. WACHSMANN (1907): Bakony (közelebbi helymegjelölés nélkül); ENDRÓDI (1960): Csepel-sziget, Fót, Kecskemét, Buda, Fenyőfő, Karátföld, Kup, Sopron, Ugod, hangsúlyozva, hogy irodalmi adatokat nem, csak a Természettudományi Múzeum és saját gyűjteményének meglévő példányait vette figyelembe. Magam Káptalanfüreden 1964. VI. 15-én gyűjtöttem a gyepszintben végzett fűhálózással. ENDRÓDI (1960) tápnövényeként a fenyőféléket említi, és valóban a gyűjtés helyének közvetlen közelében volt néhány fenyőfa, távolabb pedig borókabokrok, tehát valószínű, hogy azokról került az aljnövényzetre. Az időadat szintén egybevág, mivel munkájában erre vonatkozóan május—augusztus hónapokat közli, továbbá megjegyzi, hogy gazdasági jelentősége nincs, ami ritkaságából következik.

E ritka színezőelemünk különös érdekessége, hogy az esetleges átfedésektől eltekintve, összesen 16 lelőhelyadata közül 6, azaz kb. 1/3-a az egyébként alig kutatott Bakony, illetve Balaton-felvidék területéről származik.

Életmódjáról, ökológiai viszonyairól remélhetőleg a jövőbeni kutatások fognak adatokat szolgáltatni, mert jelenleg a fentiekén kívül semmi mást nem tudunk e fajról.

Tóth László

IRODALOM — LITERATUR

BOKOR, E (1927): Kaufmann Ernő dr. bogárgyűjteményének cíncerei. — Fol. Soc. Ent. Hung., 1, p. 125—133.

BULLA, B. (1862): Magyarország természeti földrajza. — Budapest.

CALWER, C. G.: Käferbuch (4. Auflage). — Stuttgart.

CSIKI, E. (1903—1905): Magyarország Cerambycidai. — Rov. Lapok, 10—12.

CSIKI, E. (1905—1908): Magyarország bogárfaunája I. — Budapest.

CSIKI, E. (1941): Adatok Kőszeg és vidéke bogárfaunájának ismeretéhez. — Publ. Musei Giniensis, 2, p. 1—4.

CSIKI, E. (1946): Die Käferfauna des Karpatenbeckens I. — Budapest.

DUDICH, E. (1958): Állatföldrajz. — Egyetemi jegyzet, Budapest.

ENDRÓDI, S. (1956): Lamellicornia. — Fauna Hungariae, IX/4, pp. 188.

ENDRÓDI, S. (1957): Az eszelények (Attelabidae) kárpát-medencei lelőhelyadatai. — Fol. Soc. Ent. Hung., 11, p. 2—43.

ENDRÓDI, S. (1958): A szűbogarok (Scolytidae) kárpát-medencei lelőhelyadatai. — Fol. Soc. Ent. Hung., 11, p. 21—43.

ENDRÓDI, S. (1958): Attelabidae. — Fauna Hungariae, X 2, pp. 34.

ENDRÓDI, S. (1959): Scolytidae. — Fauna Hungariae, X 9, pp. 96.

ENDRÓDI, S. (1959—1961): Az ormányosbogarak (Curculionidae) kárpát-medencei lelőhelyadatai I., II., III. — Fol. Soc. Ent. Hung., 12, p. 215—262; 13, p. 11—56; 14, p. 280—316.

ENDRÓDI, S. (1960—1963): Curculionidae I., II., III. — Fauna Hungariae, X/4, pp. 77; X/5, pp. 126; X/6, pp. 104.

FÉKETE, G. (1964): A Bakony növénytakarója. A Bakony ökológiai-növényföldrajzi képe. A Bakony természettudományi kutatásának eredménye, I. — Veszprém, pp. 55.

GANGLBAUER, L. (1892—1899): Die Käfer von Mitteleuropa I—III. — Wien.

GYÖRFFY, J. (1956): Cickányormányosok — Apiionidae. — Fauna Hungariae, X/3, pp. 56.

KASZAB, Z. (1940): Die Buprestiden Ungarns, mit Beschreibung neuer Formen. — *Fragm. Faun. Hung.*, 3, p. 81—116.

KASZAB, Z. (1957): Heteromera VII. — *Fauna Hungariae*, VIII/1, pp. 144.

KASZAB, Z. (1956): Heteromera III. — *Fauna Hungariae*, X/6, pp. 108.

KASZAB, Z. (1957): Heteromera VII — *Fauna Hungariae*, IX/1, pp. 126.

KASZAB, Z. (1962): Chrysomelidae. — *Fauna Hungariae*, IX/6, pp. 416.

KANABÉ, D. (1929): Debrecen és környéke bogárfaunájának Cerambycidaái. — *Különlenyomat a Debreceni Szemléből*, pp. 20.

KOVÁCSNÉ, M. É. (1955): A Velencei-hegység Cerambycida faunája. — *Rov. Közl.*, 8, p. 135—156.

KUTHY, D. (1896): Coleoptera. — *Fauna Regni Hungariae*

LICHTNECKERT, F.: Gyűjtőnapló. — *Kézirat*.

LOKSA, I. (1966): Die bodenzooökologischen

Verhältnisse der Flaumeichen-Buschwälder Südostmitteleuropas. — Budapest.

STILLER, V. (1936): Die Käferfauna der Ofnerberge (Budai-hegyek) bei Budapest. — *Entomologischen Rundschau*, 54, p. 77—82.

SZÉKESSY, V. (1943): Die Koleopteren-Fauna der Halbinsel Tihany. — *A Magyar Biol. Kutatóintézet Munkái, Tihany*, 15, p. 358—399.

SZÉKESSY, V. (szerk.) (1953): Bátorliget élővilága. — Budapest, Akad. Kiadó.

SZÉKESSY, V. (1961): Staphylinoidea I. — *Fauna Hungariae*, VII 1, pp. 41.

REITTER, E. (1908—1916): *Fauna Germanica*. Käfer. — Stuttgart.

REITTER, E.—HEYDEN, v. L.—WEISE, J. (1906): *Catalogus Coleopterorum Europae*. — Berlin, pp. 755.

WACHSMANN, F. (1907): Pápa és vidékének bogárfaunája. — *Fol. Soc. Ent. Hung.*, 14, p. 11—23.

WINKLER, A. (1924—1932): *Catalogus Coleopterorum Regionis Palaearcticae*. — Wien.

Angaben zur Coleoptera-Fauna des Balaton-Hochlandes

Verfasser befasst sich seit 1962 mit der Coleoptera-Fauna des Bakony-Gebirges. In dieser Erörterung wünscht er die Ergebnisse seiner Sammelarbeit während der Jahre 1962—1966 im Balaton-Hochland veröffentlichen. Diese Arbeit ist seiner Meinung nach aktuell da die zoologische Erschließung des bisher nur spärlich geforschten Bakony-Gebirges im Rahmen des Forschungsprogramms „*Das Naturlandschaftsbild des Bakony*“ intensiv in Angriff genommen wurde und das Interesse am Erfolg dieser Arbeit jeglicher Angabe bezüglich der Fauna einen Wert verleihen könne.

Das Balaton-Hochland erhält in der naturgeographischen Regionseinteilung nach BULLA (1962) den Rang einer Kleingegend des Bakony-Gebirges. Als eine Kleingegend kann es hinsichtlich seiner eigentümlichen — zwar nicht einheitlichen — geologischen Struktur, des kraftvollen submediterranen Charakters der Pflanzendecke und seiner ziemlich scharfen, natürlichen geographischen Grenzen gut abgegrenzt werden.

Seine coleopterologische Erforschung ist uneben; mit Ausnahme der Halbinsel Tihany haben wir keine oder nur spärliche Angaben.

Die Sammelarbeit des Verfassers erstreckte sich auf die östlichen und nordöstlichen Gegenden des Gebiets. Die abgekürzt angegebenen Namen der wichtigeren Fundorte sind: Halbinsel Tihany, Káptalanfüred, Balatonalmádi, Balatonfüred, Veszprémfajsz, Nemesvámos und die weiteren Umgebungen von diesen Stellen.

Seine Bestrebung war es, das Sammeln möglicherweise in verschiedenen Jahreszeiten und mit der Anwendung von abwechslungsreichen Sammelmethode (Vereinzelnd, Gras- und Wasser-Netzfang, Sieben, Bodenfallen-Fangmethode mit Äthylenglykol u.s.w.) an Zuchtstellen und in Pflanzengesellschaften die am kennzeichnendsten sind, auszuführen.

Die in der Erörterung behandelten 425 Arten bzw. Abarten sind ausschliesslich von dem Verfasser selbst gesammelt worden. Zahlreiche Arten sind in der Fauna des Bakony, bzw. des Balaton-Hochlandes neu. Hinsichtlich ihrer Klassifikation und Nomenklatur war das Werk von WINKLER (1924—1932) massgebend, eine Abweichung davon wurde nur in wohlbegründeten Fällen gemacht.

Aus tiergeographischem Gesichtspunkt verdienen folgende Arten eine Sonderbehandlung:

Harpalus honestus DUFF. — Eine süd-europäische Art die auf dem Gebiet der Paläarktis äusserst verbreitet ist. Nur an manchen Stellen des Karpathenbeckens ist sie bekannt. Die mitgeteilten Fundorte im Bakony bzw. Balaton-Hochland sind neu.

Malachius vulneratus AB. und *M. ambigius* PEYR. — Beide Arten, wie es aus den Werken von WINKLER (1929—1932), REITTER—HEYDEN—WEISE (1906) und KASZAB (1956) hervortritt, sind mediterranen Charakters. In Ungarn gibt es sichere Fundorte nur in der Grossen Tiefebene. Ihr Vorkommen im Balaton-Hochland dürfte als die nördliche Grenze ihres Areals betrachtet werden.

Enoplopus velikensis PILL. et MITTERP. — Eine südost-europäische Art. Obwohl mehrere seiner Fundorte im Karpathen-Becken bekannt sind, ist sie von jeder Facharbeit als eine ausserordentlich seltene Art beschrieben. Eine bedeutende Anzahl von Exemplaren sowohl aus der Sammlung des Verfassers als auch aus denen von I. LOKSA und J. NERUZZIL machen die Annahme wahrscheinlich, sie dürfte den im Balaton-Hochland häufig vorkommenden Tenobrionidae-Arten gehören. Es kann auch angenommen werden dass sie von Kroatien mehr und mehr nach Norden zog und das Gebirge Mecsek umgehend in ihrem Vorkommen im Balaton-Hochland die nördliche Grenze ihres Areals erreichte. Auch die

Annahme ist naheliegend sie sei eine monophage Art, die in erster Reihe pflanzengesellschaftlich an das *Quercetum petraeae-cerris* gebunden ist.

Saperda punctata L. — Eine Art verbreitet in Süd- und Mittel-Europa. Als ihre Nährpflanzen werden die Arten *Ulmus* und *Populus* erwähnt. Die Fachliteratur kennt im Karpathen-Becken nur wenige ihrer Fundorte, von denen sich zwei innerhalb der Grenzen des heutigen Ungarns befinden. Die zwei fraglichen Angaben sind 80—100 Jahre alt. Seither sind keine Angaben veröffentlicht worden. Sie wurden vom Verfasser auf der Halbinsel Tihany in einer Äthylenglykol-Bodenfalle im Zeitraume vom 3. Mai bis 2. Juli 1964 gesammelt. Von den zwei Exemplaren nur das eine ist unversehrt geblieben. Es bedeutet einen neuen Beitrag zum Vorkommen im Bakony-Gebirge und zugleich ist es auch hinsichtlich des Gebiets Ungarns von Interesse.

Antipa macropus ILLIG. — Eine mediterrane Art, die die xerothermen Gebiete vorzieht. Mehrere Angaben seines Vorkommens in Ungarn sind be-

kannt. Daten bezüglich des Balaton-Hochlandes sind noch nicht ermittelt worden.

Phyllobius longipilis BOH. — Ihr Areal ist noch nicht eindeutig geklärt, nach den Werken von WINKLER, REITTER—WEISE—HEIDEN und END-RÓDI sollte sie jedoch unbedingt als eine süd-europäische Art betrachtet werden. Ihre Nährpflanze ist unbekannt. Während sie an mehreren Stellen des Karpathen-Beckens bekannt ist, ist sie im Balaton-Hochland erst jüngst zum Vorschein gekommen.

Brachyderes incanus L. — Eine in Europa verbreitete Art. Sie ist wegen ihrer ausserordentlichen Rarität erwähnenswert. In unserer Coleoptera-Fauna erscheint sie als ein seltenes Färbelement. Ihre Merkwürdigkeit besteht in der Tatsache, dass zwei Drittel der zur Verfügung stehenden Angaben bezüglich ihrer Fundorte — den hier behandelten Fundort von Káptalanfüred eingeschlossen — von dem spärlich erforschten Gebiete des Bakony-Gebirges stammen.

László Tóth

Contributions to the Coleoptera-Fauna of the Balaton-Highland

The author has been engaged in doing research work on the Coleoptera fauna of the Bakony-Mountain since 1962. In the present essay he wishes to inform us on the results of his collecting work in the Balaton-Highland during the time span from 1962 to 1966. In his opinion this is now timely, for the zoological exploration of the hitherto scantily explored Bakony-Mountain has now been within the frame of the research programme „*The Nature-landscape of the Bakony*” intensively launched and to make this undertaking successful every faunal information can be of value.

According to the natural geographical division into districts made by BULLA (1962) the Balaton-Highland is considered to be a subdistrict of the Bakony-Mountain. As a subdistrict it can well be detached on the basis of its peculiar though not uniform geological structure, the strong submediterranean character of its vegetation and of its fairly sharp, natural geographical confines.

Its exploration from the coleopterological point of view is uneven; except for the Tihany peninsula we hardly have any information.

The author's collecting work embraces the eastern and north-eastern parts of the area. Among the informative data the names of the most important localities appear in abbreviated form. These are: the Tihany peninsula, Káptalanfüred, Balatonalmádi, Balatonfüred, Balatonarács, Veszprémfajsz, Nemesvámos and the wider surroundings thereof.

It had been the author's endeavour to possibly carry out the collecting work in the most characteristic habitats and phytocoenoses, in various seasons and to apply different methods (singling, netting both in grass and water, screening, ground-trapping etc.).

The 425 species and forms have been

collected by the author himself. Many of the species represent novelties concerning the faunas of the Bakony or the Balaton-Highland. As regards classification and nomenclature, except for justified cases, the work of WINKLER (1924—1932) was consulted.

The following species deserve special attention from the point of view of zoogeography:

Harpalus honestus DUFT. — A Southern-European species, widespread in the Palearctic. In the Carpathian Basin only a few habitats of his are known. As to the Bakony and the Balaton-Highland the localities published are new.

Malachius vulneratus AB. and *Malachius ambiguus* PEYR. — Both species exhibit mediterranean character as shown in the works of WINKLER (1929—1932), REITTER—HEYDEN—WEISE (1906), and KASZAB (1956). Reliable information concerning their habitats in Hungary is available mostly from places of the Great Hungarian Plain. Their localities in the Balaton-Highland can be considered as the northern boundary of their area.

Enoplopus velikensis PILL. et MITTERP. — A Southern-European species. In spite of its several localities known within the Carpathian Basin it is described in every zoological work as an extraordinarily rare species. A considerable number of its specimens collected partly by the author partly by I. LOKSA and J. NERUZSIL tend to prove its affiliation with the *Tenebrionidae*-species. It can be assumed that it was moving from Croatia to the north, after getting round the Mecsek-Mountain, however, its habitat in the Balaton-Highland must be considered as the northern boundary of its living area. It can also be implied that it is a monophagous species mainly in coenosis with the *Quercetum petraeae-cerris*.

Saperda punctata L. A South- and Middle-European species. The *Ulmus* and *Populus* species are considered to be its host plants. Within the Carpathian Basin only a few localities of its are known and among these only two are mentioned in zoological literature as thriving inside Hungary. The two records in question are 80 to 100 years old. Since then no other records have been made. The author had been collecting by means of an ethylene-glycol ground trap on the Tihany peninsula from May 3 to July 2, 1964. Of the two specimens caught only one survived. Beyond the fact that it means a new occurrence for the area of the Bakony-Mountain it is of interest also concerning the territory of Hungary.

Antipa macropus ILLIG. A mediterranean species that prefers Xerotherm areas. Although several of its localities are known in Hungary, no occurrence

have been reported thus far from the Bakony-Mountain region.

Phyllobius longipilis BOH. — Its living area has not yet been unequivocally clarified. After the works of WINKLER, REITTER—WEISE—HEYDEN and ENDRÖDY it must be considered as an European species. Its host plant is unknown. While it is known from several places of the Carpathian Basin, its occurrence in the Balaton-Highland is new.

Brachyderes incanus L. — A European species. It deserves separate mention on account of its rare occurrence. It adds a rare pigment to the Coleoptera-fauna of Hungary. It is of interest that one third of the informative data from its localities — those of Káptalanfüred published in this essay — come from the scarcely explored Bakony-Mountain.

László Tóth

ДАНИЕ К ФАУНЕ СОЛЕОПТЕРА БАЛАТОНСКОЙ ГОРНОЙ МЕСТНОСТИ

Исследованием фауны Coleoptera Балатонской горной местности я занимаюсь с 1962-го года. В этой статье я намерен опубликовать данные коллекционирования, проведенного мной в 1962—1966 гг. и относящегося к Балатонской горной местности. Я считаю это сейчас актуальным, так как теперь началось интенсивное зоологическое изучение до сих пор мало исследованной Балатонской горной местности в рамках исследовательской программы „Природная картина Баконя”, и, таким образом, для успеха этой работы любые данные о фауне могут представлять ценность.

Балатонская горная местность в физико-географическом распределении БУЛЛЫ (1962) фигурирует как отдельная область. Как отдельная область она имеет резко выраженные естественные границы, свое характерное, хотя и не целостное, геологическое строение, растительный покров ее носит ярко выраженный субтропический характер.

Коллекционерологическая исследованность неравномерна. Мы почти совсем не имеем или имеем очень мало данных. Исключение составляет Тиханьский полуостров.

Я проводил коллекционирование в восточных и северо-восточных районах. Районы, где мною проводилось собиране данных, следующие: Тиханьский полуостров, Капталанфюред, Балатоналмади, Балатонфарач, Веспремфайс, Немешвамош и их окрестности.

Сбор я старался проводить по возможности в наиболее характерных местах обитания жуков, на наиболее характерных фитоценозах, в различные времена года и различными способами (прореживание, ловля сетью, просивание, ловля сетью в воде, этиленгликольная почвенная западня и др.).

Приведенные в статье 425 видов или разновидностей были собраны исключительно мной самим. Большинство видов является для Баконя и вообще для Балатонской горной местности

новыми. При систематизации и составлении номенклатуры я пользовался трудами ВИНКЛЕРА (1924—1932), только в особо обоснованных случаях я отступал от его системы.

С точки зрения зоогеографии некоторыми видами имеет смысл заниматься особо:

Harpalus honestus DUFT. — Южноевропейский вид, широко распространенный на данной территории. В Карпатском бассейне известен в малом количестве мест. Публикуемые места нахождения новы для Баконя, точнее для Балатонской горной местности.

Malachius vulneratus AB. в *M. ambiguus* PEYR. — Оба вида являются субтропическими, как это следует из трудов ВИНКЛЕРА (1929—32), РЕЙТТЕРА—ХЕЙДЕНА—ВЕЙЗЕ (1906), КАСАБА (1956). В Венгрии место обитания имеется в нашем распоряжении, по-видимому, только в Большой Венгерской низменности. То, что они встречаются в Балатонской горной местности, указывает на то, что здесь находится северная граница их распространения.

Enoplopus velijensis PILL. et MITTERP. — Юго-восточноевропейский вид. В Карпатском бассейне известны многие места его нахождения, и все же в специальной литературе каждая отдельная статья определяет его как исключительно редкий вид. Вид этот, как подтверждают многочисленные экземпляры из моей коллекции, а также из коллекций И. ЛОКШИ и Е. ПЕРУЖИЛА, относится к частому в Балатонской горной местности типу Tenebrionidae. Можно предположить, что он распространился из Хорватии к северу, миновав горную местность Мечек, но его нахождение в Балатонской горной местности определено означает, что здесь находится северная граница его распространения. Можно заключить и то, что это вид monophag, который в первую очередь привязан к группе *Quercetum petraeae-cirsis*.

Saperda punctata L. — Распространенный южно-среднеевропейский вид. Как его питательное рас-

тение упоминают *Ulmus* и *Populus*. В Карпатском бассейне известно только несколько мест его нахождения. В теперешних границах Венгрии в специальной литературе фигурирует только два. Оба сведения относятся к 80—100-летней давности. С тех пор новых данных не сообщалось. Мною они были собраны на Тиханьском полуострове при помощи этилено-гликолевой почвенной западни в период времени с 3-го мая по 2-е июля 1964-го года. Из двух экземпляров сохранился только один. Кроме того, что эта находка является новой для территории Баконьской горной местности, она представляет интерес и в отношении всей Венгрии.

Antipa macropus ILLIG. — Субтропический вид. Излюбленным для него является *Xerotherum*. В Венгрии известны многие места обитания, но до сих пор он не встречался в горной местности Балатона.

Phillobius longipilis BON. — Границы распространения нельзя указать с определенной ясностью, но на основании трудов ВИНКЛЕРА—РЕЙТТЕРА ВЕЙЗЕ—ХЕЙДЕНА—ЭНДРЕДИ его нужно безусловно рассматривать как южноевропейский вид. Его питательное растение неизвестно. В Карпатском бассейне известен во многих пунктах, но в Балатонской горной местности найден только сейчас.

Brachyderes incanus L. — Вид, распространенный в Европе. Из-за того, что встречается довольно редко, достоин особого упоминания. В фауне Солортега является как бы красочным элементом. Интересным является тот факт, что треть сведений о его местонахождении, включая и упоминаемый здесь Капаланфюред, исходит из едва исследованной Балатонской горной местности.

Ласло Том

